

Opstallen geeft tijdwinst

Jan Verkaik

Op stal afgemeste lammeren zijn eerder slachtrijp. Dit is een belangrijk voordeel ten opzichte van het 'uitscharen'. Het Praktijkonderzoek voerde een rantsoenvergelijking uit om het inzicht in deze voerstrategie te vergroten. Het geslacht en de krachtvoergift bleken bepalend voor de groei en de voeropname. Voer rammen op stal beperkt en oaien onbeperkt. Het onbeperkt voeren van citruspulp bleek goedkoper te zijn dan het beperkt voeren van lammerkorrel.

Slachtlammeren

Met het zelf aan mesten van de goedkopere kilo's en afleveren van slachtlammeren in plaats van weidelammeren is een hoger saldo te behalen. Daarnaast is een vaak gehoord geluid bij verkoop dat de slachtlammeren te vet of te mager zijn met als gevolg een korting op de opbrengstprijis.

Meer kennis over groei, voeropname, voersoort en voerkosten helpt u om de juiste voerstrategie te kiezen en de lammeren (vaker) op het juiste moment slachtrijp af te leveren. Het Praktijkonderzoek heeft de drie meest gebruikelijke voerstrategieën met elkaar vergeleken. Dit artikel gaat over het afmesten van lammeren op stal. In PraktijkKompas nummer 3 van dit jaar kwamen het bijvoeren tijdens weidegang en het 'uitscharen' van lammeren aan bod.

Rantsoenen

De lammeren kregen op stal verschillende rantsoenen om het effect van voerniveau (beperkt of onbeperkt krachtvoer), het effect van krachtvoersoort (lammerkorrel versus citruspulp) en het verschil tussen graskuil en snijmaïs te kunnen bepalen. Onbeperkt krachtvoer is aangevuld met 0,3 tot 0,4 kg ds aan ruwvoer om in de structuurbehoefte te voorzien. De lammeren op beperkt krachtvoer hadden de beschikking over onbeperkt ruwvoer.

De rantsoenen zijn waar nodig aangevuld met eiwit in de vorm van sojaschroot. De mineralenarme citrusrantsoenen en onbeperkte snijmaïsrantsoenen zijn aangevuld met een premix. Krijt is vanwege de hoge fosforgehalten, gemiddeld 3 à 4 g/kg ds, aangevuld tot een minimale Ca/P verhouding van 3. Dit ter voorkoming van urinestenen bij rammen. Vanwege de stijgende

Tabel 1 Effect van voerniveau bij rammen en oaien

	Ram		Ooi	
	beperkt	onbeperkt	beperkt	onbeperkt
Startgewicht (kg)	33,9	32,9	29,1	28,4
Slachtgewicht (kg)	44,1	44,7	35,9	37,0
Gewichtstoename (kg)	10,2	11,8	6,8	8,6
Gem. groei (g/dag)	202	233	135	169
Voeropname (kg ds/dag)	1,2	1,3	1,0	1,0

Tabel 2 Opbrengsten min voerkosten op stal per voerniveau voor rammen en oaien (euro's)

	Ram		Ooi	
	beperkt	onbeperkt	beperkt	onbeperkt
Opbrengst	20,00	20,00	14,50	14,50
Voerkosten	11,25	12,30	10,60	8,70
Saldo	8,75	7,70	3,90	5,80

Tabel 3 Voerkosten per ruwvoersoort per geslacht (euro's)

	Ram		Ooi	
	lammerkorrel	citrus/soja	lammerkorrel	citrus/soja
Beperkt	12,15	10,30	12,55	8,65
Onbeperkt	13,55	11,00	9,75	7,70

voeropnamecapaciteit is na 3 weken de beperkte krachtvoergif verhoogd van 0,5 naar 0,7 kg per dag. Dit om het krachtvoeraandeel in het rantsoen op peil te houden.

Geen enorme groei

Op stal groeiden de weidelamieren harder dan de soortgenoten die in het najaar weidend zijn afgemest. Maar verwacht op stal geen enorme groei. Voor rammen moet u rekenen op een maximale groei van 250 g/dag en voor oaien op 170 g/dag. Deze groeicijfers zijn behaald met laatgeboren, driekwart Texelaarlamieren. De lamieren zijn half november opgesteld en gemiddeld 7 weken gemest.

Aangetoond is een verschil in groei en voeropname tussen beperkt en onbeperkt met krachtvoer gevoerde ramlamieren (zie tabel 1). Hetzelfde verschil in groei zagen we bij oaien maar opvallend genoeg was de voeropname van beperkt en onbeperkt gevoerde oaien gelijk. Dit alles uiteraard naast de algemeen bekende verschillen in groei en voeropname tussen rammen en oaien. De waargenomen verschillen tussen lamierkorrel en citruspulp en tussen graskuil en snijmaïs waren te klein om ze toe te kunnen schrijven aan de voersoort.

Voeren naar opbrengst

Aan het mesten van lamieren op stal valt wat over te houden maar let op de voerkosten. Berekening wijst uit dat u ramlamieren het best beperkt kunt voeren en de oaien onbeperkt (zie tabel 2). De gewichtstoename op stal vormen de opbrengsten. Voor rammen is uitgegaan van een groei van 11 kg en voor oaien van 8 kg. Gerekend is met een opbrengstprijs van 1,8 euro per kilogram levend gewicht en een gemiddelde krachtvoerprijs. De voerkosten zijn inclusief premix en krijt. De premixkosten bedragen circa een halve euro per lam. De krijtkosten per lam zijn met 1 eurocent verwaarloosbaar. Bedenk hierbij ook dat beperkt gevoerde lamieren er in vergelijking tot onbeperkt gemiddeld een week langer over doen om de gewichtstoename van resp. 11 en 8 kg te realiseren. De overige variabele kosten zullen met een week verschil in mestperiode het financiële plaatje nauwelijks beïnvloeden.

Citruspulp goedkoper

Uit tabel 3 blijkt dat ongeacht het voerniveau citruspulp in vergelijking tot lamierkorrel altijd lagere voerkosten geeft. Zelfs het beperkt voeren van lamierkorrel is voor zowel rammen als oaien nog duurder dan het onbeperkt voeren van citrus/soja. Daar staat tegenover dat de ramlamieren op lamierkorrel 10-20 gram per dag harder lijken te groeien met als gevolg een hoger eindgewicht.

In deze voerproef is gekozen voor het goedkope bijproduct citruspulp. Andere mogelijke bijproducten zijn aardappelpersvezels, aardappelsnippers, maïsglutenvoer, bieten(pers)pulp, bierbostel. Bijproducten hebben vaak wel een aantal beperkingen. Voldoende voersnelheid en een goede opslag zijn nodig om bederf van natte bijproducten te voorkomen. Voorts zijn het meestal enkelvoudige producten die moeten worden aangevuld om het rantsoen qua eiwit- en mineralenvoorziening te balanceren.

Uitscharen of opstallen?

Redenen om het slachtmoment (bij) te sturen zijn onvoorziene marktontwikkelingen of het teniet doen van groeiachterstanden. Het op stal afmesten van weidelamieren blijkt een geschikt instrument om het slachtmoment te vervroegen. De 'uitschaarde' lamieren deden in ons geval een maand langer over de laatste 10 kg groei. De maximale vervroeging valt te behalen op onbeperkt krachtvoer.

Bovendien kan het op stal afmesten van weidelamieren op saldbasis, ondanks de hogere voerkosten, uit. Het weidend afmesten van lamieren op het najaargras van melkveepercelen of op graszaadstoppel geeft de laagste voerkosten. Baseer de keuze om uw lamieren in het najaar op te stallen of 'uit te scharen' daarom op de marktontwikkelingen, een inschatting van de overige kosten en op uw mogelijkheden. Streef daarbij ook naar het beperken van dierbewegingen. Het praktijkrapport 'voerstrategieën voor lamieren' dat later dit jaar zal verschijnen geeft u een gedetailleerder beeld van de resultaten van de drie toegepaste voerstrategieën.

